

5. Кагадій М.І. Юридична практика в правовій системі України: дис. ... канд. юрид. наук.: 12.00.01 / М.І. Кагадій. – К.: Національний університет внутрішніх справ України, 2005. – 240 с.
6. Леушин В.И. Юридическая практика как основание правоприменительного решения / В.И. Леушин // Юридическая теория и практика: проблемы взаимосвязи: межвуз. сб. научн. трудов. – Свердловск: Свердловский юрид. ин-т, 1984. – С. 74-77.
7. Алексеев С.С. Общая теория права: в 2-х т. / С.С. Алексеев. – М.: Юрид. лит., 1981. – Т. 1. – 360 с.
8. Гарапшин К.М. Формы правоприменительной практики / К.М. Гарапшин // Актуальные вопросы советского права. – Казань. – 1985. – С. 26-28.
9. Про затвердження Положення про юридичну службу Державної судової адміністрації України, підприємства, установи, організації, що належать до її сфери управління, територіального управління Державної судової адміністрації: Наказ, Державна судова адміністрація України № 239 від 11.06.2003 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.court.gov.ua/dsa/>
10. Положення про юридичну службу Державної судової адміністрації України, підприємства, установи, організації, що належать до її сфери управління, територіального управління державної судової адміністрації, Затверджене Наказом Державної судової адміністрації України № 239 від 11.06.2003 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.court.gov.ua/dsa/>
11. Про організацію роботи державної судової адміністрації та впорядкування звітної інформації щодо діяльності територіальних управлінь державної судової адміністрації: Наказ Державної судової адміністрації України № 97 від 25.08.2009 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://court.gov.ua/tu09/tudsa/accounting/order97/>
12. Про затвердження Правил обліку нормативно-правових актів законодавства та матеріалів судової практики в місцях і апеляційних загальних судах, органах державної судової адміністрації: Наказ, Державна судова адміністрація України № 11 від 10.02. 2006 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1041.15346.0>
13. Показники роботи юридичного сектору ТУ ДСА в Донецькій області в 2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://court.gov.ua/tu05/pokazniki/normpravo2/>
14. Про внесення змін до наказу ДСА України від 06.01.2006 № 1: Наказ, Державна судова адміністрація України № 109 від 25.09.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.court.gov.ua/dsa/>

УДК 351.811: 342.9

ПОНЯТТЯ РЕАЛІЗАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНИХ СТЯГНЕНЬ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Суходольський А.Ю., ад'юнкт

Донецький юридичний інститут МВС України

Наукова стаття присвячена висвітленню питань пов'язаних з реалізацією адміністративних стягнень за правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху. Автором проведено поглиблений аналіз нормативно-правових актів, теоретичних досліджень та наукових публікацій, які розкривають сутність та зміст порядку виконання постанов про накладення адміністративних стягнень, виконавчого провадження у справах про адміністративні правопорушення тощо.

Ключові слова: адміністративне стягнення, виконання постанов, провадження у справах про адміністративні правопорушення, примусове виконання, виконавче провадження, реалізація адміністративних стягнень.

Суходольський А.Ю. ПОНЯТИЕ РЕАЛИЗАЦИИ АДМИНИСТРАТИВНЫХ ВЗЫСКАНИЙ ЗА ПРАВОНАРУШЕНИЯ В СФЕРЕ БЕЗОПАСНОСТИ ДОРОЖНОГО ДВИЖЕНИЯ / Запорожский национальный университет, Украина

Научная статья посвящена вопросам реализации административных взысканий за правонарушения в сфере безопасности дорожного движения. Автором проведен углубленный анализ нормативно-правовых актов, теоретических исследований и научных публикаций, раскрывающих сущность и содержание порядка исполнения постановлений о наложении административных взысканий, исполнительного производства по делам об административных правонарушениях и т.д.

Ключевые слова: административное взыскание, исполнение постановлений, производство по делам об административных правонарушениях, принудительное исполнение, исполнительное производство, реализация административных взысканий.

Suhodolskiy A.Y. CONCEPT OF ADMINISTRATIVE PENALTIES FOR VIOLATIONS IN ROAD SAFETY / Zaporizhzhya national university, Ukraine

The scientific article is devoted to the implementation of administrative penalties for offenses in the field of road safety. The author carried out an in-depth analysis of legal acts, theoretical research and scientific publications that disclose the nature and content of the order of execution of the administrative penalties, enforcement proceedings in cases of administrative offenses, etc.

Proceeding to implement the imposition of a certain type of recovery is a settled legal procedure that integrates consistently applied by the authorized entity (entities) proceedings concerning the practical implementation of administrative penalties imposed offender by jurisdictional authority (official). Every proceeding governed by legal rules, which are located in the respective chapters of Code of Administrative Offences. Feature of these rules is that most of them are blanket and, therefore, a significant amount of legal proceedings governed by a number of other regulations. Thus, proceeding to implement the decision is a part, type of the final stage of proceedings on administrative violations – «implementation decisions on the imposition of administrative sanctions».

We have shown that the basis of administrative penalties is the body of law on the implementation of decisions on the imposition of administrative sanctions, including the enforcement procedure and implemented in accordance with these standards activities of the competent authorities (their officials), enterprises, organizations, institutions and individuals.

We think that the implementation of administrative penalties for offenses in the field of road safety should be considered in the broad and narrow sense meaning of the term. Briefly we note, that in the broadest sense it is a complex of organizational and legal measures that creates the necessary conditions and provides activities authorized by the authorities and officials, aimed at absolute fulfillment of administrative punishment of the offender. The value of administrative penalties in the narrow sense quite match the performance of the decision to impose administrative sanctions, including enforcement. The value of administrative penalties in the narrow sense quite coincides with the implementation of the decision about imposing of administrative sanctions, including enforcement.

Implementation of administrative penalties is an integral part of the proceedings on administrative violations, completing all of the proceedings, has compared to other stages of greater autonomy and significant features, due to the specificity solved during it (implementation) of tasks carried out by the nature of the functions composition and role of actors, content relationships arising and the onset unique to this stage of the legal consequences. It must be added that the implementation of administrative penalties is an activity of public administration and regulated by administrative law, and therefore it may has typical signs.

Keywords: administrative penalty, execution of judgments, proceedings on administrative violations, enforcement, enforcement proceedings, the implementation of administrative penalties.

Однією з важливих умов дієвості адміністративно-деліктних відносин є ефективний механізм реалізації адміністративних стягнень. Зокрема це стосується і реалізації адміністративних стягнень за правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху. Д.М. Лук'янець наголошує, що адміністративні стягнення або інші санкції, які передбачені за вчинення адміністративного правопорушення, мають забезпечувати максимальну стримувальну здатність і бути абсолютно реалізовуваними [1, 139].

Протягом розвитку адміністративно-правової науки питанням виконання постанов про накладення адміністративних стягнень приділялася, і до тепер приділяється значна увага. Це підтверджує низка наукових праць, численних публікацій у теорії адміністративного права та процесу. Серед їх авторів слід назвати В.Б. Авер'янова, О.М. Бандурку, Д.М. Бахраха, Ю.П. Битяка, І.П. Голосніченка, С.С. Гнатюка, Е.Ф. Демського, Р.А. Калужного, С.В. Ківалова, В.К. Колпакова, А.Т. Комзюка, О.В. Кузьменко, О.П. Коренева, Д.М. Лук'янця, О.О. Погрібного, О.Ф. Скакун, В.В. Степанюка, С.В. Щербака, В.А. Юсупова та ін.

Багато вчених погоджуються з тим, що адміністративні стягнення виконують свою соціальну функцію лише тоді, коли вони виконані, а правопорушник зазнав тим самим визначених законом правообмежень. Якщо ж постанова про стягнення не виконана або реалізована частково, то результативність її не відчувається. Тому ефективність накладених адміністративних стягнень безпосередньо зумовлена рівнем їх реалізації. З огляду на це наведеним питанням приділяється значна увага як у контексті провадження у справах про адміністративні правопорушення, так і у контексті з'ясування особливостей виконавчого провадження у справах про адміністративні правопорушення. Але окремих робіт, присвячених теоретичному осмисленню співвідношення зазначених видів юридичних проваджень, а також визначенню поняття реалізації адміністративних стягнень за правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху на сьогодні фактично не існує.

Метою цієї статті є дослідження теоретично-правових аспектів та авторське визначення поняття реалізації адміністративних стягнень за правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху.

Етимологічно термін «реалізація» походить від лат. «*realis*», та означає «речовий», «дійсний», тобто має на меті здійснення, приведення в життя якогось плану, ідеї, задуму [2]. У теорії права термін «реалізація» найчастіше зустрічається у словосполученні «реалізація норм права» – це втілення розпоряджень правових норм у суспільні відносини, поведінку громадян й інших суб'єктів правотворчості, спрямовану на встановлення правопорядку. Без такої реалізації право втрачає своє соціальне значення й призначення [3]. Реалізувати нормативні розпорядження, що містяться в законах та інших нормативно-правових актах, означає втілити в життя – у суспільні відносини, поведінку громадян – волю законодавця й інших суб'єктів правотворчості, спрямовану на встановлення правопорядку. Без такої реалізації право втрачає своє соціальне значення і призначення.

Поєднуючи етимологічно-правові аспекти терміну «реалізація» можна казати, що реалізація адміністративних стягнень це втілення (приведення в життя) постанов або рішень, які вступили в законну силу про накладення адміністративних стягнень. Треба зазначити, що таке втілення відбувається не взагалі, а у суспільні відносини, поведінку громадян, юридичних осіб, й інших суб'єктів публічної адміністрації. Цей процес (втілення) має відбуватися у межах встановлених правових норм. Отже, під час реалізації адміністративних стягнень виникають певні правовідносини.

Загальноприйнятим є розуміння юридичної відповідальності як реалізації правових санкцій, тобто застосування покарання. Отже, адміністративна відповідальність розглядається як застосування встановлених законом адміністративних покарань за здійснення адміністративних правопорушень [4, 110], у тому ж числі у сфері безпеки дорожнього руху. Основна проблема в реалізації адміністративних стягнень, на думку Д.М. Лук'янца, стосується виконання постанов, зокрема про накладення адміністративних штрафів [1, 146-147]. Слід погодитися, що провідною ідеєю реалізації адміністративних стягнень є виконання постанов, це було зазначено нами раніше. Але, чи обмежується реалізація адміністративних стягнень лише процедурою виконання постанов про накладення адміністративних стягнень, визначеною у розділі V КУпАП.

Реалізація адміністративних стягнень – складне правове явище, системний характер якого обумовлюється значним обсягом предметної регламентації, що охоплює найрізноманітніші сфери діяльності публічної адміністрації та численні категорії індивідуальних справ. На цьому тлі вартою на особливу увагу постає проблема наукової детермінації окремих складових реалізації адміністративних стягнень. Іншими словами, треба визначити співвідношення правових категорій: «реалізація адміністративних стягнень», «виконання постанов про накладення адміністративних стягнень», «провадження по виконанню постанови» та «виконавче провадження», які, виходячи з аналізу законодавства, взаємопов'язані та взаємообумовлені тими відносинами, які нами розглядаються.

Слід зауважити, що більшість науковців: Д.М. Бахрах [5], Т.О. Гуржій [6], Е.Ф. Демський [7], В.К. Колпаков [8], А.П. Коренев [9], О.В. Кузьменко [10], Д.М. Лук'янець [11], В.А. Юсупов [12] вважають виконання постанови про накладення адміністративного стягнення завершальною та невід'ємною стадією провадження у справах про адміністративні

правопорушення. Її суть полягає у практичній реалізації адміністративного стягнення, яке призначене правопорушникові постановою. Підтвердженням цього є також позиція законодавця, виражена у ст.245 КУпАП України, а саме: забезпечення виконання винесеної постанови – це одне з завдань провадження в справах про адміністративні правопорушення. Виділення стадії виконання постанови у відособлений розділ КУпАП обумовлене тим, що в цій стадії беруть участь нові суб'єкти, з особливими повноваженнями й особливим характером роботи. Необхідною умовою виконання постанови про накладення адміністративного стягнення є вступ її в законну силу. Це означає, що постанова набула юридичного значення і є обов'язковою для виконання.

Адміністративно-процесуальна діяльність конкретизується і об'єктивується в межах конкретних адміністративних проваджень. Саме вони є структурними складовими окремих видів адміністративного процесу [13]. Провадження – це вид адміністративного процесу, який об'єднує послідовно вчинювані уповноваженим суб'єктом процесуальні дії щодо розгляду та вирішення індивідуальних справ. Кожне таке провадження, як зазначає О.В. Кузьменко – своєрідна «цеглина» у фундаменті адміністративного процесу [10, с. 19, 27]. Що стосується виконання постанов у справах..., то цей процес фактично відбувається у межах окремих проваджень до основи яких покладено певний вид стягнення.

Отже, провадження по виконанню постанови про накладення певного виду стягнення – це нормативно врегульований порядок, який об'єднує послідовно вчинювані уповноваженим суб'єктом (суб'єктами) процесуальні дії, щодо практичної реалізації адміністративного стягнення, призначеного правопорушнику юрисдикційним органом (посадовою особою). Кожне провадження регламентується правовими нормами, які розташовані у відповідних главах КУпАП. Особливістю зазначених норм є те, що більшість з них є бланкетними, а відтак, значний обсяг процесуальних дій регламентується низкою інших нормативно-правових актів. Таким чином, провадження по виконанню постанови є частиною, видом завершальної стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення – «виконання постанов про накладення адміністративних стягнень».

Провадження у справах про адміністративні проступки визначають як врегульовану нормами права систему суспільних відносин у формі певної сукупності послідовно вчинюваних процесуальних дій (усіма) учасниками процесу щодо розгляду та вирішення адміністративних справ та виконання постанов про накладення адміністративних стягнень в адміністративно-деліктній сфері [14, 17]. У цьому контексті увагу зосередимо саме на тому, що реалізація адміністративних стягнень залежить від дій усіх учасників цього процесу – не лише відповідних органів (посадових осіб), які мають звертати постанови та безпосередньо їх виконувати, а й від правопорушників, які мають зазнати негативних наслідків у вигляді покарання.

Виконавчі дії утворюють дії органу (посадової особи), на який покладено обов'язок виконати ту або іншу постанову про стягнення, а також самостійні дії делінквента, що реалізуються шляхом здійснення нескладної безперервної операції протягом нетривалого часу, або декількох однотипових або послідовних операцій, що здійснюються у відносно тривалій відрізок часу. Закон надає можливість делінквенту добровільно виконувати такі дії у визначений спосіб та терміни. Але разом з тим, передбачає порядок примусового виконання постанови про накладення стягнення у разі ухилення правопорушника від покарання.

Примусове виконання постанови здійснюється у порядку, визначеному законами України, зокрема законом України «Про виконавче провадження». У процесі реалізації адміністративних стягнень у порядку виконавчого провадження реалізуються не лише постанови про накладення штрафу (у примусовому порядку). КУпАП встановлено, що державним виконавцем виконуються також постанови про накладення адміністративних стягнень у вигляді оплатного вилучення предмета (Гл.28) та конфіскації предмета (Гл.29). Укладачі науково-практичного коментарю до КУпАП наголошують на примусовому характері виконання цих видом стягнень [15, с. 644, 647].

С.В. Щербак під виконавчим процесом пропонує розуміти врегульовану нормами законодавства про виконавче провадження діяльність органів державної виконавчої служби та інших суб'єктів виконавчого процесу, здійснювану в особливій процесуальній формі, та

спрямовану на забезпечення примусового виконання рішень судів та інших юрисдикційних органів, а також реальне поновлення прав фізичних та юридичних осіб шляхом застосування заходів примусового виконання [16].

У межах з'ясування поняття реалізації адміністративних стягнень виникає питання співвідношення таких інститутів права як виконання постанов про накладення адміністративних стягнень та виконавче провадження. Дослідження питань стадій виконавчого процесу, його співвідношення з іншими юридичними процесами призводить до необхідності конструювання такої правової категорії, як «взаємодія юридичних процесів». Взаємодія юридичних процесів є правовим явищем, що полягає у певному взаємозв'язку та взаємообумовленості між різними юридичними процесами, а також в частині – між різними провадженнями, що входять до одного юридичного процесу [16].

Залежно від розвитку пов'язаних юридичних процесів у часі можна говорити про паралельні та послідовні юридичні процеси. У нашому випадку виконавчий процес щільно взаємодіє з адміністративним, з огляду на доведення останнього (процесу) до певного етапу, та перехід у виконавчий процес при примусовому виконанні постанов про накладення адміністративних стягнень. З цього приводу постає питання лише у синхронізації юридичних процесів. Синхронізація між провадженням по виконанню постанови за певним видом стягнення (у межах адміністративно-деліктного провадження) та виконавчим провадженням здійснюється за допомогою правових норм КУпАП, Закону України «Про виконавче провадження» та інших нормативно-правових актів. Так, наприклад, ч.3 ст.299 КУпАП встановлює умови примусовому виконання постанови про накладення адміністративного стягнення у вигляді штрафу – після закінчення строку, встановленого ч.1 ст.307 цього Кодексу. Далі ст.308 КУпАП каже, що така постанова для примусового виконання надсилається до відділу державної виконавчої служби... Надалі усі подальші дії та підстави для їх проведення регламентує Закон України «Про виконавче провадження». Проаналізувавши чинне законодавство та теоретичні дослідження з цього питання можна констатувати наступне:

- виконання постанов про накладення адміністративних стягнень у визначених законом випадках проводиться також і у межах виконавчого провадження;
- виконання постанов про накладення адміністративних стягнень та виконавче провадження не є тотожними категоріями, а можуть розглядатися лише як синхронізовані процеси у випадку примусового виконання рішень;
- у процесі реалізації адміністративних стягнень виконавче провадження фактично є процесуальним способом обов'язкового (у випадку оплатного вилучення або конфіскації предмета) або альтернативного (у випадку примусового виконання штрафу) виконання постанов органів (посадових осіб), уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення;
- примусове виконання постанов органів (посадових осіб), уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення є лише одним з видів виконавчого провадження.

Нами було доведено, що основу реалізації адміністративних стягнень становить сукупність правових норм по виконанню постанов про накладення адміністративних стягнень, зокрема у порядку примусового виконання та здійснювана відповідно цих норм діяльність компетентних органів (їх посадових осіб), підприємств, організацій, установ та громадян.

Але чи обмежується поняття реалізації лише межами юридичних проваджень? Наведемо деякі приклади. Так, Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення регулювання відносин у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху» було запроваджено практику відмови власникам транспортних засобів в проведенні реєстрації (перереєстрації) таких транспортних засобів (ч.11 ст.34 Закону України «Про дорожній рух»⁴),

⁴ Частина 11 статті 34 Закону України «Про дорожній рух» виключено на підставі закону України від 20.03.2012 № 4555-VI Про внесення зміни до статті 34 Закону України «Про дорожній рух» [17] – примітка автора.

проведенні державного технічного огляду (ч.9 ст.35 Закону України «Про дорожній рух»⁵) в разі, коли такі особи мають заборгованість зі сплати штрафних санкцій за порушення правил, норм і стандартів у сфері безпеки дорожнього руху – до сплати ними зазначеної заборгованості.

На час чинності вищенаведених правових норм керівництво МВС України та Департаменту ДАІ МВС України вимагало від підрозділів ДАІ а) організувати взаємодію з органами виконавчої служби щодо виявлення під час проведення державного технічного огляду осіб, які своєчасно не сплатили накладені штрафні санкції за порушення правил дорожнього руху, та спонукати їх до погашення такої заборгованості шляхом тимчасового затримання на арештмайданик належних їм транспортних засобів в межах наданих працівникам цієї служби повноважень [19]; б) розглядати питання організації роботи щодо контролю за справлянням адміністративних штрафів у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху на оперативних нарадах ГУМВС, УМВС з прийняттям дієвих рішень, у тому числі дисциплінарного впливу, спрямованих на покращення цієї роботи; в) розгорнути широку роз'яснювальну роботу в засобах масової інформації, спрямовану на формування негативного іміджу неплатника штрафів [20].

Закон України «Про Державну прикордонну службу України» серед прав Державної прикордонної служби України закріплює право здійснювати контроль за сплатою сум накладеного стягнення за адміністративні правопорушення (п.19, ч.1, ст.20). Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» дозволяє обмежити в'їзд в Україну іноземцям та особам без громадянства, якщо під час їх попереднього перебування на території України іноземець або особа без громадянства не виконали рішення суду або органів державної влади, уповноважених накладати адміністративні стягнення, (абзац 6, ч.1. ст.13).

Наведені витяги є прикладами організаційно-правових заходів, спрямованих на створення умов, які б мали сприяти реалізації адміністративних стягнень за правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху, зокрема у вигляді штрафів. Але, жоден з прикладів не є елементом ні провадження у справах про адміністративні правопорушення, ні виконавчого провадження. Отже, поняття «реалізація адміністративних стягнень» є більш широким ніж «виконання постанов про накладення адміністративних стягнень», хоча основною метою реалізації є остаточне виконання постанови.

Ми вважаємо, що реалізація адміністративних стягнень за правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху має розглядатися у широкому та вузькому сенсі значення цього терміну. Стисло зазначимо, що у широкому значенні – це комплекс організаційно-правових заходів, що створюють необхідні умови і, забезпечують діяльність уповноважених на те органів і посадових осіб, спрямованих на абсолютне виконання адміністративного стягнення відносно правопорушника. Значення реалізації адміністративних стягнень у вузькому розумінні цілком співпадає із виконанням постанов про накладення адміністративних стягнень, у тому числі, виконавчим провадженням.

Реалізація адміністративних стягнень – невід'ємна складова частина провадження у справах про адміністративні правопорушення, що завершує все провадження у справі, має порівняно з іншими стадіями більшу автономність і значні особливості, що обумовлене специфікою вирішуваних у ході її (реалізації) завдань, характером здійснюваних функцій, складом і роллю суб'єктів, змістом правовідносин, що виникають, і настанням властивих тільки даній стадії правових наслідків. Потрібно додати, що реалізація адміністративних стягнень це вид діяльності публічної адміністрації і регулюється нормами адміністративного права, а тому цілком може мати властиві ним ознаки.

ЛІТЕРАТУРА

1. Лук'янець Д.М. Адміністративно-деліктні відносини в Україні: теорія та практика правового регулювання: монографія / Д.М. Лук'янець. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. – 367 с.

⁵ Наведений зміст статті 35 Закону України «Про дорожній рух» на сьогодні втратив актуальність у зв'язку з викладенням неї у новій редакції згідно з Законом України від 05.07.2011 № 3565-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо усунення надмірного державного регулювання у сфері автомобільних перевезень» [18] – примітка автора.

2. Словарь иностранных слов, вошедших в состав русского языка. Материалы для лексической разработки заимствованных слов в русской литературной речи [Электронный ресурс] / Составлен под ред. А.Н. Чудинова [Издание третье, тщательно исправленное и значительно дополненное (более 5000 новых слов) преимущественно социально-политическими терминами, вошедшими в жизнь в последние годы]. – СПб., Издание В.И. Губинского, 1910. – Режим доступа: <http://www.inslov.ru/html-komlev/r/realizaci8.html>.
3. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: підручник / Скакун О.Ф.; пер. з рос. – Харків: Консум, 2001. – 656 с.
4. Степанюк В.В. Понятие и содержание административной ответственности в области дорожного движения / Степанюк В.В. // Наука и практика. – 2012. – № 4 (53). – С. 109-112.
5. Бахрах Д.Н. Административная ответственность граждан в СССР: [учеб. пособ.] / Д.Н. Бахрах. – Свердловск: Урал. ун-т, 1989. – 201 с.
6. Кузьменко О.В. Адміністративно-процесуальне право України: підручник / О.В. Кузьменко, Т.О. Гуржій; за ред. О.В. Кузьменко. – К.: Атіка, 2007. – 416 с.
7. Демський Е.Ф. Адміністративне процесуальне право України: навч. посіб. / Е.Ф. Демський. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 496 с.
8. Колпаков В.К. Адміністративно-деліктний правовий феномен: монографія / В.К. Колпаков. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 528 с.
9. Коренев А.П. Нормы административного права и их применение / А.П. Коренев. – М.: Юрид. лит., 1978. – 142 с.
10. Кузьменко О.В. Адміністративний процес у парадигмі права: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. д-ра юрид. наук: спец. 12.00.07 «Теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / О.В. Кузьменко; Київ. нац. ун-т внутр. справ. – К., 2006. – 32 с.
11. Лук'янець Д.М. Розвиток інституту адміністративної відповідальності: концептуальні засади та проблеми правореалізації: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. д-ра юрид. наук: 12.00.07 «Теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / Д.М. Лук'янець; НАН України. Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького. – Д., 2007. – 35 с.
12. Юсупов В.А. Правоприменительная деятельность органов управления / Юсупов В.А. – М.: Юрид. лит., 1979. – 136 с.
13. Гнатюк С.С. Провадження у справах про адміністративні проступки у структурі адміністративно-деліктного процесу [Електронний ресурс] / С.С. Гнатюк // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ: збірник наукових праць. – Х., 2011. – № 4(55). – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vkhnvvs/2011_55/55/32.pdf.
14. Кітіров М. Системність принципів провадження у справах про адміністративні правопорушення / М. Кітіров // Право України. – 2006. – № 5. – С. 17-20.
15. Кодекс України про адміністративні правопорушення: науково-практичний коментар / Р.А. Калюжний, А.Т. Комзюк, О.О. Погрібний та ін. – видання третє. – К.: Алерта; КН; ЦУЛ, 2010. – 684 с.
16. Щербак С.В. Зміст виконавчого процесу [Електронний ресурс] / С.В. Щербак. // Правовий вісник Української академії банківської справи. – 2011. – № 2 (5). – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Pvuabs/2011_2/05_02_05.pdf.
17. Про внесення зміни до статті 34 Закону України «Про дорожній рух»: Закон України від 20.03.2012 № 4555-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 41. – Стор. 1769. – Ст. 493.

18. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо усунення надмірного державного регулювання у сфері автомобільних перевезень: Закон України від 05.07.2011 № 3565-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 5. – Стор. 245. – Ст. 34.
19. Про організацію роботи підрозділів ДАІ щодо проведення державного технічного огляду: Розпорядження МВС України від 10.09.2009 № 776 // Службова телеграма ДДАІ МВС України від 11.09.2009 № 4/14-8843: [Інформація надіслана електронною поштою].
20. Про організацію роботи щодо контролю за справлянням адміністративних штрафів у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху: Розпорядження МВС України від 11.11.2009 № 973 // Службова телеграма ДДАІ МВС України від 03.12.2009 № 4/3-11116: [Інформація надіслана електронною поштою].

УДК 342.565.4

ЮРИДИЧНА ПРИРОДА ТА УМОВИ НАБУТТЯ СТАТУСУ ГОЛОВУЮЧОГО В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Цвіркун Ю.І., здобувач, суддя

Вищий адміністративний суд України

Стаття присвячена дослідженню природи адміністративно-процесуального статусу головуючого в адміністративному судочинстві та умов його набуття. У контексті загального правового статусу особи виокремлено та теоретично обґрунтовано елементи адміністративно-процесуального статусу головуючого в адміністративному судочинстві, передумови його набуття та сформульовано поняття даної юридичної категорії.

Ключові слова: правовий статус, права, свободи, обов'язки, інтереси, елементи правового статусу, передумови, принципи права, адміністративна правосдатність, адміністративна дієдатність, адміністративно-процесуальний статус.

Цвиркун Ю.И. ЮРИДИЧЕСКАЯ ПРИРОДА И УСЛОВИЯ ПРИОБРЕТЕНИЯ СТАТУСА ПРЕДСЕДАТЕЛЬСТВУЮЩЕГО В АДМИНИСТРАТИВНОМ СУДОПРОИЗВОДСТВЕ / Высший административный суд Украины, Украина

Статья посвящена исследованию природы административно-процессуального статуса председательствующего в административном судопроизводстве и условий его получения. В контексте общего правового статуса личности выделены и теоретически обоснованы элементы административно-процесуального статуса председательствующего в административном судопроизводстве, предпосылки его приобретения и сформулировано понятие данной юридической категории.

Ключевые слова: правовой статус, права, свободы, обязанности, интересы, элементы правового статуса, предпосылки, принципы права, административная правоспособность, административная дееспособность, административно-процесуальный статус.

Tsvirkun U.I. LEGAL NATURE AND CONDITIONS OF BECOMING A CHAIR IN ADMINISTRATIVE PROCEEDINGS / Higher administrative court of Ukraine, Ukraine

The article investigates the nature of the administrative and procedural status of the presiding administrative procedures and conditions for its acquisition. In the context of the overall legal person status allocated and substantiated elements of administrative and procedural status of the presiding administrative procedures, conditions of its acquisition and formulated the concept of a legal category. The article states that subjective rights and obligations of any entity uniquely included in the content of its legal status. This conclusion will be for us a starting point for further study of procedural legal status of the presiding administrative proceedings.

It is concluded that the legal doctrine did not develop a unified approach to the understanding of legal status. Moreover no idea about the status of the judge presiding at the trial. However, analysis of scientific knowledge concerning the legal nature and structure of the legal status allows us to summarize.

Administrative Court as an administrative procedure has independent vladnorozporyadchyy status. You can also always equate the concept of "administrative court" and its "official" – the judge who presides at a meeting on the review of administrative proceedings and decide the administrative case.

It was concluded that all judges of administrative courts could potentially be listed as chairman. It was only with the onset of certain conditions, this status is endowed with a real judge, who has a preparatory